ỨNG DỤNG TRÍ TUỆ NHÂN TẠO TRONG KINH TẾ

I. Giới thiệu

- Báo cáo tổng hợp hiện trạng và xu hướng ứng dụng Trí tuệ nhân tạo (AI) trong kinh tế vĩ mô và vi mô, dựa trên ≥ 10 nguồn học thuật và chính sách (trong đó ≥ 5 bài báo/báo cáo khoa học bình duyệt hoặc từ các tổ chức kinh tế uy tín).
- Phạm vi gồm:

(1) tác động tới năng suất, tăng trưởng, phân phối thu nhập

(2) thị trường lao động và cấu trúc kỹ năng
(3) áp dụng trong tài chính, dự báo, phân tích chính sách; và (4) rủi ro – quản trị – bao trùm số.

II. Phương pháp tìm kiếm

Nguồn: Google Scholar/NBER/QJE (Oxford), IMF, OECD, World Bank, cùng khảo sát ngành (McKinsey) và bài viết học thuật – chính sách cập nhật 2024–2025.
Từ khoá: “AI and productivity”, “AI macroeconomics”, “generative AI adoption”, “labor market impact of AI”, “economic policy and AI”.
Tiêu chí chọn: tính liên quan, chất lượng phương pháp, chỉ số trích dẫn, độ cập nhật, và tính đại diện (vĩ mô/vi mô, phát triển/phát triển kém).

III. Phát hiện chính

1) Năng suất & tăng trưởng:

Bằng chứng thực nghiệm từ thử nghiệm ngẫu nhiên và nghiên cứu thực địa cho thấy AI tạo sinh cải thiện năng suất ở các tác vụ dựa trên tri thức (ví dụ viết, phân tích, hỗ trợ khách hàng), với mức tăng từmột chữ số đến >20% tuỳ bối cảnh; cấp vĩ mô, các kịch bản OECD dự báo AI có thể đóng góp đáng kể nhưng không đồng đều theo ngành và quốc gia.

2) Thị trường lao động:

AI tái cấu trúc nhu cầu kỹ năng theo hướng bổ trợ kỹ năng tri thức, tự động hoá tác vụthường quy; bằng chứng ở Mỹ cho thấy khu vực có cường độ AI cao có biến động tỷ lệ việc làm và tái phân bổ lao động. Hệ quả phân phối đòi hỏi chính sách đào tạo lại, nâng kỹnăng và lưới an sinh linh hoạt.

3) Tài chính & dự báo:

AI nâng cao phân tích văn bản, cảm xúc thị trường, gian lận, quản trị rủi ro và mô hình hoá dữliệu phi cấu trúc; ứng dụng trong dự báo ngắn hạn (nowcasting) và tóm tắt báo cáo kinh tế giúp tăng tốc chu trình phân tích.

4) Chính sách & quản trị:

IMF/OECD khuyến nghị khung chính sách lấy con người làm trung tâm, bảo vệ dữ liệu, minh bạch, và đầu tư năng lực số; khoảng cách số có thể khuyếch đại bất bình đẳng giữa các quốc gia nếu không có can thiệp hỗ trợ.

5) Bài học triển khai:

Doanh nghiệp cần chiến lược dữ liệu – mô hình, cơ chế kiểm soát ảo giác/thiên lệch, đo lường lợi ích – chi phí, và thí điểm kiểm định giá trị kinh tế trước khi mở rộng.

IV. Bảng tổng hợp nguồn & đánh giá độ tin cậy

STT	Tài liệu	Loại nguồn	Năm	Đánh giá (Tác giả/CSXB/PP/Trích dẫn/Cập nhật)	Xếp hạng (1–5)
1	OECD (2024). The Impact of AI on Productivity, Distribution and Growth.	Bài nghiên cứu OECD	2024	Tổ chức liên chính phủ; mô hình vĩ mô; trích dẫn tăng; cập nhật 2024.	4
2	IMF (2024). The Labor Market Impact of AI: Evidence from US	Working Paper IMF	2024	Phương pháp định lượng; dữ liệu 2010–2021; cơ quan uy tín.	4

	Regions (WP/2024/199).				
3	Brynjolfsson et al. (2025). Generative AI at Work, QJE.	Bài báo QJE	2025	RCT thực địa; tạp chí top-tier; trích dẫn rất cao.	5
4	Bick et al. (2024). The Rapid Adoption of Generative AI, NBER.	NBER WP	2024	Khảo sát đại diện quốc gia; thống kê chặt chẽ; trích dẫn cao.	4
5	OECD (2024). Miracle or Myth? Macroeconomic Productivity Gains from AI.	Bài nghiên cứu OECD	2024	Kịch bản vĩ mô 10 năm; phương pháp minh bạch; trích dẫn.	4
6	IMF (2025). The Global Impact of AI: Mind the Gap (WP/25/76).	Working Paper IMF	2025	Phân tích chênh lệch quốc gia; khuyến nghị chính sách.	4

V. Hàm ý chính sách & khuyến nghị

Năng suất & đầu tư: Ưu tiên ca sử dụng có ROI rõ ràng (tự động hoá tác vụ tri thức, phân tích văn bản kinh tế, phân loại tín dụng) và đo lường tác động theo chỉ số năng suất lao động/TQM.

Thị trường lao động: Quỹ nâng kỹ năng (reskilling) và chuyển đổi nghề; tiêu chuẩn minh bạch sử dụng AI tại nơi làm việc; hỗ trợ nhóm dễ bị thay thế.

Dữ liệu & quản trị: Khung quản trị dữ liệu/riêng tư; chấm điểm rủi ro mô hình; kiểm soát ảo giác/thiên lệch; lưu vết – kiểm toán model.

Bình đẳng & khoảng cách số: Đầu tư hạ tầng số – năng lực số để tránh nới rộng chênh lệch giữa quốc gia/khu vực; chương trình chuyển giao tri thức.

Thí điểm – nhân rộng: Thiết kế sandbox chính sách và RCT/đánh giá tác động trước khi mở rộng quy mô toàn ngành/doanh nghiệp.

VI. Kết luận

AI đang trở thành công nghệ hạ tầng cho phân tích kinh tế, dự báo và nâng cao năng suất.

Tuy nhiên lợi ích phân bổ không đồng đều: quốc gia/ngành có nền tảng số mạnh và nhân lực tri thức sẽ hưởng lợi sớm hơn.

Chiến lược dữ liệu, quản trị rủi ro và chính sách lao động chủ động là điều kiện cần để chuyển tiềm năng AI thành tăng trưởng bao trùm.

VII. Tài liệu tham khảo (định dạng Harvard)

1. Trần, V. H. (2024) “Mối quan hệ giữa FDI, toàn cầu hóa, tăng trưởng kinh tế, tăng trưởng xanh và khí thải CO2 tại Việt Nam” Tạp chí Kinh tế và Phát triển, số 321. Có sẵn tại: https://js.ktpt.edu.vn/index.php/jed/article/view/1601

2. Ngô, N. H. và Phan, T. C. (2023) “Ảnh hưởng của tăng trưởng kinh tế, FDI, năng lượng tái tạo đến phát thải CO2 tại một số quốc gia Đông Á”, Tạp chí Khoa học Thương mại, số 181. Có sẵn tại: https://tckhtm.tmu.edu.vn/upload/news/files/181-b2pdf-1696385316.pdf

3. UNCTAD (2024) World Investment Report 2024: Investment Facilitation and Digital Government. Geneva: United Nations. Có sẵn tại: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2024_en.pdf

4. World Bank (2024) Vietnam Economic Update: Paving the Way for a High-Income Economy. Washington, DC: World Bank. Có sẵn tại: https://www.worldbank.org/vi/country/vietnam/publication/economic-update

5. VCCI (2024) Báo cáo Chỉ số Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) và Chỉ số Xanh cấp tỉnh (PGI) 2023. Có sẵn tại: https://pcivietnam.vn/uploads//VN-Bao-cao-ngan-PCI/Bao-cao-ngan-2023_final.pdf

6. OECD (2023) OECD Investment Policy Reviews: Viet Nam 2023. Paris: OECD Publishing. Có sẵn tại: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/2077f804-en/index.html

7. Tổng cục Thống kê (2024) Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội Quý IV và năm 2023. Có sẵn tại: https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2023/12/bao-cao-tinh-hinh-kinh-te-xa-hoi-quy-iv-va-nam-2023/

8. Trường Đại học Kinh tế - ĐHQGHN (2023) 'Tác động của chuyển đổi số đến hiệu quả ngân hàng', Tạp chí Kinh tế và Kinh doanh. Có sẵn tại: https://js.ueb.edu.vn/index.php/eb

9. Kinh tế và Dự báo (2024) 'Tác động của FDI đến thúc đẩy tăng trưởng xanh và phát triển bền vững'. Có sẵn tại: https://kinhtevadubao.vn/tac-dong-cua-fdi-den-thuc-day-tang-truong-xanh-va-phat-trien-ben-vung-28784.html

10. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2024) Số liệu thống kê đầu tư nước ngoài tại Việt Nam. Có sẵn tại: https://www.mpi.gov.vn/portal/Pages/tin-bai.aspx?id8=101